

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Miljøvern avdelingen

Det Kgl. Miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep

0030 Oslo

Deres ref.
13/3589-

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2013/5313 / FMAARUS

Dato
24.01.2014

FORSLAG TIL ENDRINGER I NATURMANGFOLDLOVEN KAPITTEL IV OM FREMMEDE ORGANISMER - HØRING

Vi viser til høringsdokument sendt over ved brev av 25.11.2013.

Etter Fylkesmannen i Aust-Agders vurdering er intensjonene med forslaget til endringer i naturmangfoldloven om fremmede arter meget gode. Det blir særlig et enklere regelverk å forholde seg til for private hageeier og grøntsektoren. Vi vil anbefale at det i tillegg utarbeides en strategi for informasjonstiltak overfor publikum for de mest problematiske fremmede artene som er aktuelle hageplanter.

I Agder-regionen har vi gjennom flere tiår hatt store utfordringer med nye arter som har kommet inn på nye arealer etter at de er innført eller etablert seg fra hager eller grøntanlegg. Da er det bra og avklarende at man prøver å få til at private hageeiere kan forutsette at lovlig kjøpte planter kan settes ut i egen hage. Tilsvarende deler vi vurderingen om at ansvaret bør blir klarere lagt på importør og profesjonelle aktører innenfor grøntsektoren.

Naturmangfoldloven kapittel II.

Med de foreslåtte endringene vil et forbud mot utsetting forutsette omfattende vitenskapelig kunnskap. Dette er et meget strengt krav og ville ikke kunne stoppe f.eks. spredning av noen arter som i dag har blitt svært problematiske. Som eksempel har parkslirekne spredd seg dramatisk de seinere årene. Plantearten har vært vanlig i hageanlegg i flere tiår, men har vist en aggressiv spredning først de seinere årene og ville neppe vært stoppet selv med vitenskapelig dokumentasjon på et tidlig stadium. Det foreligger lite eller ingen vitenskapelig dokumentasjon på hvordan denne arten har utviklet seg. Således kunne ingen forutsett den spredningen som har skjedd. Det er vanskelig å se hvordan regelverket vil kunne fange opp slike tilfeller i fremtiden gitt de foreslåtte endringene.

Naturmangfoldloven kapittel IV.

Forsøket med forenkling av forskriften ved å se «grupper av organismer» kan ut fra et biologisk perspektiv være utfordrende, særlig med tanke på planter/hageplanter. Når det gjelder arter til akvarier, er endringen forståelig og fornuftig. Likevel bør en være varsom så ikke hensynet til akvariearter svekker mulighetene for å hindre fremmede arter å komme inn i landet.

Når det gjelder «grupper av organismer» er forslaget at man skal kunne «sette krav om melding». Da blir spørsmålet hvem som i den situasjonen har dokumentasjonskravet. For hvis miljøvernforvaltningen da skal få en slik melding, vil spørsmålet raskt være om vår forvaltning har god nok kunnskap om effekter av arten. Den kunnskapen bør i hovedsak kreves fra de som

innfører arten og ikke miljøvernforvaltningen eller bruker/hageeier. Et eksempel på dette har vært platanlønn som ble innført for flere tiår siden og som i dag har en betydelig utbredelse, mange steder mer vanlig enn den naturlige spisslønnen. Verken de som innførte arten eller myndighetene den gang forutså eller kunne forventes å forutse spredningen. Enda i dag opplever vi at dette behandles som lønn, selv om det dreier seg om to arter; spisslønn og platanlønn.

Utsetting av planter i private hager, § 31.

Departementet foreslår at utsetting av planter i private hager helt skal unntas krav om tillatelse. Imidlertid bør arter kunne behandles ulikt i ulike deler av landet og i ulike økosystem. Rynkerose er et eksempel på en art som bør bli behandlet forskjellig i ulike deler av landet og i forskjellige økosystem. Det er en flott hageplante og en art som holder seg innenfor hagegjerd i de fleste deler av landet. Men ved enkelte økosystem kan rynkerosa spre seg raskt og effektivt. På sandig grunn kan rotsystemet danne lange utskudd og spre seg ut av både hager og parker. Planter den i nærheten av sanddyner eller på morenemark, kan den lett spre seg å bli et stort problem. Det har vi erfart både ved morene- og sandrygger langs hele kysten i Sør-Norge. Enkelte hagesentre har sågar gitt råd om å plante ut rynkerosa i kanter av hager for å stoppe sandflukt ut mot sanddyner med de flotteste badeplasser i landet, blant annet på Merdø utenfor Arendal (Raet landskapsvernområde). Regelverket må ta høyde for slike ulikheter. I tillegg bør hagesentrene gi informasjon om trusselen for spredning på sandig grunn eller informere om faren for spredning generelt. Dette har fungert noen steder og burde om mulig legges inn som en føring om informasjon spesielt og generelt om trusselen ved fremmede arter.

Tillatelse for utsetting i andre områder, § 31.

Byggegrunn og transportutbyggingsområder har for mange arter vært første lokalitet for arter som er innført og har fått etablere seg som fremmede arter i våre økosystem. Det er også i forbindelse med bygge- og anleggsvirksomhet vi i dag har mesteparten av spredningen av fremmede plantearter, hvor disse følger med på utstyret som flyttes fra ett område til et annet. For eksempel er syrin og blodbøk arter som har spredd seg ut fra denne type arealer. Kjempespringfrø er også kjent fra næringsarealer, mens forekomsten av boersvineblom i Kristiansand dukket opp i forbindelse med veiutbygging. Parkslirekne er som nevnt en av de artene vi har størst problemer med i Agder-regionen. Den har spredd seg fra anleggsområder rundt hager, parker og offentlige arealer. I dag spres den hovedsakelig ved forflytting av jordmasser rundt anleggs- og vegområder, samt på utstyr, og hvor kun en liten rotspiss er nok for nyetablering på en ny lokalitet. Vi anbefaler at denne type arealer omfattes av forskriften. Det er som oftest hagekyndige fagfolk som likevel har ansvaret på slike arealer.

Med hilsen

Rune Sævre
rådgiver

Thomas C. Kiland-Langeland
ass. miljøverndirektør

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.
Saksbehandler: Rune Sævre, t. 37017537Rune Sævre